

Note by EIC

1 เมษายน 2011

ส่วนต่างของราคาน้ำมันดิบ WTI และ Brent มีแนวโน้มอย่างไร หากเหตุการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือรุนแรงขึ้น?

ส่วนต่าง (spread) ของราคาน้ำมันดิบ West Texas Intermediate (WTI) และ Brent ยังมีแนวโน้มติดลบจากอุปทานน้ำมันแถบทะเลเหนือที่ตึงตัวและความไม่สงบในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือที่รุนแรงมากขึ้น

ราคาน้ำมันดิบ WTI โดยทั่วไปจะสูงกว่า Brent มีปัจจัยพื้นฐานมาจากความแตกต่างด้านคุณภาพของน้ำมันที่ต่ำกว่า โดย WTI มีที่มาจากแหล่งผลิตในสหรัฐฯ เป็นน้ำมันดิบคุณภาพสูง ความหนาแน่นและกำมะถันต่ำ (light sweet) และมีการซื้อขายและส่งมอบกันที่เมือง Cushing รัฐ Oklahoma ราคา WTI มักจะถูกใช้อ้างอิงในการกำหนดราคาน้ำมันของทวีปอเมริกาเหนือ สำหรับ Brent มาจากแหล่งผลิตบริเวณทะเลเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติก เป็นน้ำมันดิบเกรด light sweet เช่นเดียวกัน แต่มีความหนาแน่นและกำมะถันมากกว่า จึงมีราคาถูกกว่า WTI โดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา spread ของน้ำมันดิบ WTI และ Brent อยู่ที่ประมาณ 1-5 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมีบางช่วงที่ติดลบจะไม่เกิน 5-7 ดอลลาร์สหรัฐฯ

แต่ตั้งแต่ปลายปี 2010 เป็นต้นมา spread ของราคาน้ำมันดิบ WTI กับ Brent ติดลบต่อเนื่องและกว้างมากขึ้น โดยสูงสุดถึงราว 20 ดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2011 มีสาเหตุมาจาก

(1) มีการซ่อมบำรุงหลุมน้ำมันบริเวณแถบทะเลเหนือ (field maintenance) ทำให้อุปทานน้ำมันในตลาด Brent ลดลงต่อเนื่อง โดย EIA คาดการณ์ปริมาณน้ำมันแถบทะเลเหนือลดลง 210,000 และ 170,000 บาร์เรลต่อวัน ในปี 2011 และ 2012 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบ Brent อยู่ในระดับสูง

(2) ปริมาณน้ำมันสำรองของตลาดสหรัฐฯ ปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาแคนาดามีการผลิตน้ำมันเพิ่มขึ้นมากและมีการส่งออกผ่านท่อมายังบริเวณ Cushing ซึ่งเป็นสถานที่ส่งมอบน้ำมัน WTI เป็นปริมาณมาก ส่งผลให้ stock น้ำมันของสหรัฐฯ ปรับตัวสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ใหม่ที่ 38.6 ล้านบาร์เรล เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2011 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กดดันราคาน้ำมัน WTI ให้อยู่ต่ำกว่า Brent มากถึงราว 20 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล

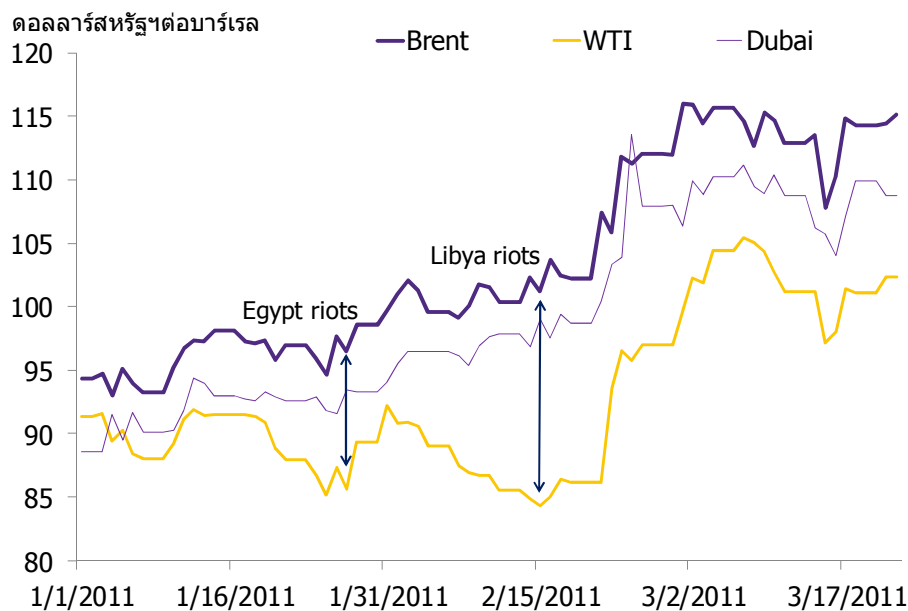
(3) เหตุการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือส่งผลต่อราคาน้ำมันดิบ Brent มากกว่า WTI แม้ในแง่ sentiment จะส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันดิบทุกตลาด แต่ในแง่ภูมิศาสตร์ จะส่งผลกระทบต่อ Brent มากกว่า เนื่องจากความกังวลของตลาดว่าสถานการณ์อาจรุนแรงบานปลายจนอาจส่งผลกระทบต่อทางขนส่งน้ำมันผ่านคลอง Suez และท่อ Sumed ในอียิปต์ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างทะเลแดงและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เพื่อส่งน้ำมันจากอ่าวเปอร์เซียไปยังยุโรป และอาจจะทำให้ขนส่งน้ำมันไม่ได้ ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบ Brent ปรับตัวสูงขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบ WTI

(4) ราคาน้ำมัน WTI ขึ้นกับตลาดการเงินค่อนข้างมาก ส่งผลให้บางครั้ง ราคาอาจไม่ค่อยสะท้อนความต้องการน้ำมันที่แท้จริง เพราะถูกกระทบจาก sentiment ของนักลงทุน โดยมีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า New York Mercantile Exchange (NYMEX) แต่ในทางปฏิบัติ ราคาน้ำมัน WTI มีการซื้อขายจริง (physical trading) เพียง 0.5% ของปริมาณเนื้อน้ำมันที่มีการส่งมอบกันจริงในตลาดโลกต่อวัน ดังนั้น ราคา WTI จึงมักผันผวนตาม sentiment ของตลาด ทั้งนี้ ในความเป็นจริงหากมีการส่งมอบน้ำมัน WTI จริงจะต้องบวก premium ไปอีกราว 10 ดอลลาร์สหรัฐฯ จึงจะสะท้อนราคาเนื้อน้ำมันที่แท้จริง

Implication

- แม้ spread จะเริ่มแคบลง แต่คาดว่าจะยังมีแนวโน้มติดลบเช่นนี้อยู่อีกระยะหนึ่งเนื่องจากยังมีปัญหาด้านการขนส่ง ทำให้ยังต้องลำเลียงน้ำมันจำนวนมากส่งผ่านมายัง Cushing ซึ่งกดดันราคาน้ำมันดิบ WTI ไม่ให้เร่งตัวมากเท่า Brent ขณะที่เหตุการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือที่รุนแรงมากขึ้นกดดันให้ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะ Brent แต่ในระยะยาว spread น่าจะแคบลงใกล้เคียงระดับเดิมหากมีการเพิ่มท่อลำเลียงน้ำมันจาก Cushing ไปยัง US gulf coast ซึ่งจะระบายน้ำมันออกจากตลาด ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบ WTI ดีดตัวสูงขึ้น
- ผลกระทบต่อไทย ราคาน้ำมันดิบ Brent ที่ปรับตัวสูงขึ้นมากกว่า WTI ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบ Dubai ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก รวมถึงไทยปรับตัวสูงขึ้นตามและ spread ของ WTI-Dubai ติดลบตาม โดยติดลบสูงสุดถึงราว 10 ดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากราคาน้ำมันดิบ Dubai มักเคลื่อนไหวตาม Brent เพราะราว 2 ใน 3 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ซื้อขายกันในตลาดโลกอ้างอิงจากราคาน้ำมันดิบ Brent ซึ่งเป็นราคาที่ถูกใช้อ้างอิงในยุโรป แอฟริกา และตะวันออกกลาง

รูปที่ 1: Spread ระหว่างราคาน้ำมันดิบ WTI และ Brent กว้างสูงสุดถึงราว 20 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล

ที่มา: การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของ Bloomberg

โดย : ปราณีดา ศยามานนท์ (pranida.syamananda@scb.co.th)

EIC | Economic Intelligence Center